

**REPUBLIKA HRVATSKA
DRŽAVNA KOMISIJA ZA KONTROLU
POSTUPAKA JAVNE NABAVE**

**KLASA: UP/II-034-02/24-01/43
URBROJ: 354-02/5-24-10
Zagreb, 28. veljače 2024.**

Državna komisija za kontrolu postupaka javne nabave, OIB: 95857869241, u Vijeću sastavljenom od članova: Nelice Vidić, predsjednice te Danijele Antolković, Alice Brand, Karmele Dešković i Jasnice Lozo, članica, postupajući po žalbi žalitelja Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, OIB: 81793146560, kojeg zastupa po punomoći Boris Šavorić, odvjetnik u Šavorić & Partneri odvjetničko društvo, d.o.o., Zagreb, OIB: 76399409042, u odnosu na odluke o odabiru za grupu 2 – korisnici 2, grupu 3 – korisnici 3, grupu 4 – korisnici 4, grupu 8 – korisnici 8, grupu 10 – korisnici 10 i grupu 13 – korisnici 13, u otvorenom postupku javne nabave, s ciljem sklapanja okvirnog sporazuma s jednim gospodarskim subjektom na razdoblje od 36 mjeseci, broj objave: 2023/S F02-0100013, ispravak objave broj: 2023/S F14-0100004 i broj: 2023/S F14-0100011, predmet nabave: elektroničke komunikacijske usluge u nepokretnoj mreži i oprema (po grupama), naručitelja Središnji državni ured za središnju javnu nabavu, Zagreb, OIB: 17683204722, kao središnje tijelo koje provodi postupak javne nabave za korisnike po grupama, na temelju članka 3. Zakona o Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javne nabave (Narodne novine, broj 18/13, 127/13, 74/14, 98/19 i 41/21), te članka 398. Zakona o javnoj nabavi (Narodne novine, broj 120/16 i 114/22, dalje: ZJN) donosi sljedeće

R J E Š E N J E

1. Odbija se žalba žalitelja Hrvatski Telekom d.d., Zagreb, kao neosnovana.
2. Odbija se zahtjev za naknadu troškova žalbenog postupka žalitelja Hrvatski Telekom d.d., Zagreb kao neosnovan.

O b r a z l o ž e n j e

Naručitelj Središnji državni ured za središnju javnu nabavu, Zagreb kao središnje tijelo koje provodi postupak javne nabave za korisnike po grupama, objavio je 26. listopada 2023. u Elektroničkom oglasniku javne nabave Republike Hrvatske (dalje: EOJN RH) poziv na nadmetanje s dokumentacijom o nabavi u otvorenom postupku javne nabave, s ciljem sklapanja okvirnog sporazuma s jednim gospodarskim subjektom na razdoblje od 36 mjeseci, broj objave: 2023/S F02-0100013, predmet nabave: elektroničke komunikacijske usluge u nepokretnoj mreži i oprema. Predmet nabave je podijeljen u 14 (četrnaest) grupa.

U EOJN RH naručitelj je objavio 30. listopada 2023. Ispravak - Obavijest o

izmjenama ili dodatnim informacijama broj objave: 2023/S F14-0100004 i dana 10. studenoga 2023. Ispravak - Obavijest o izmjenama ili dodatnim informacijama broj objave: 2023/S F14-0100011. Kriterij odabira ponude je ekonomski najpovoljnija ponuda, gdje su kao kriteriji za svaku grupu određeni cijena ponude 90 bodova i rok rješavanja prigovora korisnika 10 bodova.

U navedenom postupku javne nabave u grupi 2 dostavljene su četiri ponude koje je naručitelj ocijenio valjanima te je Odlukom o odabiru za tu grupu Br. 6/2023-2 od 22. siječnja 2024. odabrao kao ekonomski najpovoljniju ponudu ponuditelja Terrakom d.o.o. Zagreb.

U navedenom postupku javne nabave u grupi 3 dostavljene su tri ponude koje je naručitelj ocijenio valjanima te je Odlukom o odabiru za tu grupu Br. 6/2023-3 od 22. siječnja 2024. odabrao kao ekonomski najpovoljniju ponudu ponuditelja Terrakom d.o.o. Zagreb.

U navedenom postupku javne nabave u grupi 4, grupi 8 i grupi 10 dostavljene su po četiri ponude od kojih je naručitelj tri ocijenio valjanima te je Odlukom o odabiru od 22. siječnja 2024. za svaku navedenu grupu kao ekonomski najpovoljniju ponudu odabrao ponuditelja Terrakom d.o.o. Zagreb.

U navedenom postupku javne nabave u grupi 13 dostavljene su dvije ponude koje je naručitelj ocijenio valjanima te je Odlukom o odabiru za tu grupu Br. 6/2023-13 od 22. siječnja 2024. odabrao kao ekonomski najpovoljniju ponudu ponuditelja Terrakom d.o.o. Zagreb.

Na predmetne Odluke o odabiru urednu žalbu je 2. veljače 2024. ovom tijelu izjavio žalitelj Hrvatski Telekom d.d., Zagreb. Žalitelj u žalbi u bitnom osporava zakonitost pregleda i ocjene odabrane ponude u navedenim grupama, žalbenim zahtjevom traži poništenje Odluke o odabiru za svaku od navedenih grupa, kao i naknadu troškova žalbenog postupka u ukupnom iznosu od 74.110,00 EUR, od čega se iznos od 66.360,00 EUR odnosi na naknadu za pokretanje žalbenog postupka, dok se iznos od 7.750,00 EUR (6.200,00 EUR, uvećano za PDV od 25% koji iznosi 1.550,00 EUR) odnosi na trošak sastava ove žalbe po odvjetniku (Tbr. 25.1. Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika).

Naručitelj u odgovoru na žalbu osporava osnovanost žalbenih navoda te predlaže žalbu odbiti kao neosnovanu.

Odabrani ponuditelj u bitnom je suglasan s odgovorom na žalbu naručitelja.

U tijeku postupka pred ovim tijelom izvedeni su dokazi pregledom i analizom dokaznog materijala koji se sastoji od obavijesti o nadmetanju, dokumentacije o nabavi, zapisnika o otvaranju ponuda, ponude odabranog ponuditelja, zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda za grupu 2, grupu 3, grupu 4, grupu 8, grupu 10 i grupu 13 predmeta naabve, Odluke o odabiru za navedene grupe te ostalih dokaza.

Žalba je dopuštena, uredna, pravodobna i izjavljena od ovlaštene osobe.

Žalba je neosnovana.

Žalitelj osporava zakonitost zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda za grupe 2, 3, 4, 8, 10 i 13 navodeći da je odabrani ponuditelj dostavio popis glavnih usluga koji sadrži ukupno 9 (devet) ugovora/usluga, međutim da niti iz jednog Zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda u predmetnim grupama nabave nije razvidno za koje točno reference iz dostavljenog popisa naručitelj smatra da dokazuju ispunjavanje traženih uvjeta tehničke i stručne sposobnosti iz točke 5.3. (5.3.1.3.). Žalitelj smatra da je naručitelj na taj način povrijedio načelo transparentnosti, uskrativši žalitelju i svim drugim zainteresiranim gospodarskim subjektima da sa sigurnošću utvrde koje bi to reference (od svih dostavljenih) bile one koje je naručitelj smatrao sukladnim traženim uvjetima tehničke i stručne sposobnosti.

Žalitelj dalje navodi da se u Popisu priloga u Zapisnicima o pregledu i ocjeni ponuda za grupe 3, 4, 8, 10 i 13 navodi, između ostalog: - 23. Upit naručitelja prema ponuditelju Terrakom d.o.o. za pojašnjenje izuzetno niske ponude, KLASA: 406-01/23-03/24, URBROJ: 535-03-01/5-24-101 od 04.01.2024. godine; - 27. Odgovor ponuditelja Terrakom d.o.o. na pojašnjenje izuzetno niske ponude, međutim, iz sadržaja prethodno navedenih zapisnika nije vidljivo da je naručitelj poduzeo opisane radnje u smislu da je inicirao postupak pojašnjenja izuzetno niske ponude, odnosno navedeno se prethodno u sadržaju istih zapisnika uopće ne spominje te time ostaje nejasno jesu li te radnje uopće poduzete u navedenim grupama nabave, a radi čega nije ostvareno načelo transparentnosti postupanja.

Nadalje, žalitelj navodi da se u Popisu priloga u zapisnicima o pregledu i ocjeni ponuda za grupu 2, 3, 4, 10 i 13, između ostalog, navodi: - Dopisi prema ponuditeljima (Hrvatski Telekom d.d., Telemach Hrvatska d.o.o., Terrakom d.o.o., A1 Hrvatska d.o.o.) za prihvrat računске pogreške, kao i njihovi odgovori (prilozi broj 1, 2, 3, 4, 9, 10, 12, 15), međutim, iz sadržaja navedenih zapisnika nije vidljivo da je u tijeku pregleda i ocjena ponuda za navedene grupe naručitelj od navedenih ponuditelja zatražio ispravak računске greške u Troškovniku i uvezu ponude, pa time ostaje nejasno jesu li te radnje uopće poduzete u navedenim grupama nabave. Žalitelj smatra da zbog toga nije ostvareno načelo transparentnosti postupanja naručitelja te se sadržaj zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda u navedenim grupama čini neistinit i proturječan radnjama koje su navodno prethodile donošenju odluka o odabiru u tim grupama.

U odgovoru na žalbu vezano za dio navoda da se provjera računске ispravnosti ne vidi u zapisnicima o pregledu i ocjeni ponuda, naručitelj navodi da je iz zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda za grupu 8. u točki 10. Podaci o ispravicima računskih grešaka, razvidno da je tražena računska ispravnost od sljedećih ponuditelja: Terrakom d.o.o., Hrvatski Telekom d.d., te Telemach Hrvatska d.o.o. Dakle, računska ispravnost tražena je samo u grupi 8, stoga je navedena točka i vidljiva samo u zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda za navedenu grupu, a u zapisnicima za druge grupe nije, a što prati zadanu formu zapisnika u novom EOJN-u. Navedeno je jasno i iz sadržaja popratnih dopisa koje navodi i žalitelj u svojoj žalbi. Naručitelj dodatno pojašnjava da je imajući u vidu da je jedan od prvih naručitelja koji prvi puta izrađuje zapisnike o pregledu i ocjeni ponuda u novom EOJN-u, koji imaju drugačiju formu od do sada ustaljene, iz opreznosti priložio sve priloge uz sve zapisnike. Međutim i iz sadržaja dopisa kojima je zatražen prihvrat računске pogreške jasno je da se navedeno odnosi samo na grupu 8.

U odnosu na navod da iz zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda nije vidljiv analitički prikaz referenci odnosno da nije jasno naznačeno koje reference su prihvaćene, a koje ne, naručitelj navodi da je svoj odabir temeljio na svim

referencama navedenim u Popisu glavnih pruženih usluga, a koje je dostavio odabrani ponuditelj Terrakom d.o.o.

Člankom 28., stavkom 1., točkama 13., 17., 19. i 33. Pravilnika o dokumentaciji o nabavi te ponudi u postupcima javne nabave (Narodne novine 65/2017 i 75/20, dalje: Pravilnik) propisano je da zapisnik o pregledu i ocjeni ponuda mora sadržavati: analitički prikaz traženih kriterija za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta i dostavljenih dokumenata (ESPD, dokazi), podatke o pojašnjenju ili upotpunjavanju informacija ili dokumentacije, ako ih je bilo, podatke o ispravcima računskih pogrešaka u ponudama, ako ih je bilo, te popis priloga uz zapisnik (zahtjevi za pojašnjenjem ili upotpunjavanjem informacija ili dokumentacije, zahtjevi za dostavom ažuriranih popratnih dokumenata, zahtjevi za prihvatom ispravka računске pogreške, zahtjevi za objašnjenjem izuzetno niske ponude, dostavljeni dokumenti, pojašnjenja, objašnjenja, prihvatom ispravka, mišljenje stručne službe naručitelja ili neovisne stručne osobe, i slično).

Člankom 4. stavkom 1. ZJN zakonodavac je propisao da je naručitelj u primjeni toga Zakona u odnosu na sve gospodarske subjekte obavezan poštovati, između ostalih, načelo jednakog tretmana i načelo transparentnosti.

Izvršenim uvidom u zapisnike o pregledu i ocjeni ponuda za grupe 3, 4, 8, 10 i 13 utvrđeno je da žalitelj točno navodi da je u popisu priloga navedeno pod točkom 23. Upit naručitelja prema ponuditelju Terrakom d.o.o. za pojašnjenje izuzetno niske ponude, KLASA: 406-01/23-03/24, URBROJ: 535-03-01/5-24-101 od 04.01.2024. godine i pod točkom 27. Odgovor ponuditelja Terrakom d.o.o. na pojašnjenje izuzetno niske ponude. Iz sadržaja tih zapisnika nesporno proizlazi da naručitelj nije tražio u predmetnim grupama pojašnjenje izuzetno niske cijene od ponuditelja Terrakom d.o.o., iako su u popisu priloga navedeni predmetni prilozi, kako to ističe i žalitelj, a koji po njegovom mišljenju dovode do povrede načela transparentnosti. Takve tvrdnje žalitelja ovo tijelo ne nalazi točnim. Naime, uvidom u navedene priloge (točke 23. i 27. Popisa priloga) nesporno je utvrđeno da je naručitelj tražio pojašnjenje izuzetno niske cijene od ponuditelja Terrakom d.o.o. za ponudu u grupi 2 i da je isti pojasnio iskazanu cijenu ponude. Navedeno je konstatirano u zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda u grupi 2. S druge strane, naručitelj u svom podnesku logično objašnjava činjenično stanje i svoje postupanje koje ovo tijelo prihvaća. U odgovoru na žalbu naručitelj je obrazložio da je iz opreznosti priložio sve priloge uz sve zapisnike o pregledu i ocjeni ponuda budući da među prvima primjenjuje novi EOJN koji odstupa od ustaljene forme.

Također, izvršenim uvidom u zapisnike o pregledu i ocjeni ponuda za grupe 2, 3, 4, 10 i 13 utvrđeno je da žalitelj točno navodi da se u popisu priloga navode dopisi upućeni ponuditeljima (Hrvatski Telekom d.d., Telemach Hrvatska d.o.o., Terrakom d.o.o., A1 Hrvatska d.o.o.) za prihvatom računске pogreške kao i njihovi odgovori, međutim iz sadržaja tih zapisnika ne proizlazi da je naručitelj u pristiglim ponudama utvrdio računsku pogrešku niti da je tražio prihvatom računске pogreške. Osim toga, iz sadržaja tih zahtjeva proizlazi da je institut prihvata računске pogreške primjenjiv samo u grupi 8 predmeta nabave, što je i konstatirano u zapisniku o pregledu i ocjeni ponuda u toj grupi.

S obzirom na to da zapisnik predstavlja dokaz o poduzetim radnjama pregleda i ocjene ponuda kao i podlogu za donošenje zakonite odluke kojom završava postupak javne nabave, a u konkretnom slučaju ocjena je ovog tijela da zapisnici predstavljaju vjerodostojan i transparentan prikaz postupka pregleda i ocjene ponuda za svaku pojedinu grupu unatoč tome što je naručitelj u popisu priloga tih zapisnika naveo i priloge koji se odnose na drugu grupu predmeta nabave. Naručitelj je u

popisu priloga naveo sve priloge uz sve zapisnike o pregledu i ocjeni ponuda, a navedeno opravdava prvom primjenom novog EOJN, što ovo tijelo može prihvatiti s obzirom na okolnosti konkretnog slučaja. Iz opisanog činjeničnog stanja ne proizlazi da je u pravu žalitelj kada prigovara sadržaju predmetnih zapisnika u smislu da je nejasno jesu li radnje usmjerene na pojašnjenje izuzetno niske cijene i na prihvatanje računskih pogrešaka uopće poduzete u navedenim grupama nabave s obzirom na to da je nedvojbeno utvrđeno u kojim grupama je došlo do primjene navedenih instituta. Iz opisanih razloga ne može se staviti naručitelju na teret da je povrijedio načelo transparentnosti time što je u prilogu predmetnih zapisnika naveo dopise koji se ne odnose na pojedine grupe predmeta nabave. Stoga su, slijedom svega prethodno navedenog, žalbeni navodi ocijenjeni neosnovanima.

Nadalje, uvidom u Zapisnike o pregledu i ocjeni ponuda za grupe 2, 3, 4, 8, 10 i 13, utvrđeno je da je naručitelj za žalitelja, odabranog ponuditelju, kao i za ostale ponuditelje vezano za Popis glavnih usluga u točki 6. Zapisnika (Analitički prikaz kriterija za odabir gospodarskog subjekta) naveo „DA“, što znači da su dokazali tehničku i stručnu sposobnost iz točke 5.3.1.3. dokumentacije o nabavi. Iz navedenog proizlazi, što naručitelj i sam priznaje, da je ocijenio prihvatljivim sve dostavljene reference u ponudi odabranog ponuditelja, te budući da žalitelj daljnim žalbenim navodima osporava pojedine reference iz Popisa glavnih usluga, o čemu će biti riječ u nastavku rješenja, ovo žalbeno tijelo ocjenjuje da nije došlo do povrede žaliteljevih subjektivnih prava u konkretnom slučaju.

Žalitelj nadalje navodi kako je za pružanje usluga koje čine predmet ove javne nabave potrebno više stručnog osoblja koje posjeduje specifična znanja od onoga što može osigurati odabrani ponuditelj koji prema javno dostupnim informacijama zapošljava oko 34 radnika. Očito je, navodi žalitelj, da tako mali broj radnika nije u mogućnosti otkloniti kvarove ili smetnje u rokovima koji su zadani u dokumentaciji o nabavi. Usporedbe radi, žalitelj zapošljava 799 stručnjaka u servisnim centrima koji pokrivaju cijelo područje Republike Hrvatske te je takav broj radnika dostatan za otklanjanje kvarova u zadanim rokovima. Nadalje, usluge iz ove javne nabave iziskuju visoko dostupna rješenja za upravljanje i obradu poziva, zbog čega bi se očekivalo da su komponente sustava ponuditelja smještene na različitim lokacijama koje su međusobno geo redundantne. Pojašnjenja radi, ističe žalitelj, geo-redundancija predstavlja značajku sustava koji operira na dvije ili više geografskih lokacija kako bi osigurao rezervne kapacitete u slučaju da primarni sustav zakaže, posebno u situacijama prirodnih katastrofa poput potresa, poplava i slično. Iz javno dostupnog dokumenta odabranog ponuditelja pod nazivom „Minimalna ponuda uvjeta međupovezivanja za završavanje poziva u javnu nepokretnu komunikacijsku mrežu“ proizlazi da odabrani ponuditelj ne koristi sustav geo-redundancije jer ima samo jednu pristupnu točku, koja nikako nije dostatna da bi se osigurala visoka dostupnost usluga interkonekcije prema drugim operaterima. Usporedbe radi, žalitelj ima barem po tri pristupne točke u Zagrebu, a u Rijeci, Splitu, Osijeku i Varaždinu barem po jednu te je takav sustav adekvatan za osiguranje visoke dostupnosti. Pružanje usluge brojeva s dodatnom vrijednošću samo po sebi nije dostatna referenca i garancija izvršenja usluga iz ove javne nabave. Stoga žalitelj smatra kako je bilo neophodno dodatno provjeriti reference i kapacitete odabranog ponuditelja, a kako je to detaljnije opisano u tehničkom opisu koji žalitelj prilaže ovoj žalbi.

Naručitelj u odgovoru na žalbu navodi kako nije tražio da odabrani ponuditelj ima određeni broj zaposlenih stručnjaka što bi bilo i protivno odredbama ZJN. Vezano za georedundantnost naručitelj pojašnjava da navedeni pojam znači da

operator ima komponente sustava smještene na različitim lokacijama koje su geografski neovisne i povezane neovisnim trasama. Dakle, ukoliko dođe do ispadanja primarnog sustava na nekoj lokaciji, sav promet se prebacuje odnosno osigurava putem alternativne lokacije tj. čvora, kako ne bi došlo do prekida veze, ističe naručitelj. Dalje navodi kako je dokumentacijom propisao da Ugovaratelj u pogledu usluga elektroničke komunikacije u nepokretnim mrežama mora za vrijeme trajanja ugovora za usluge koje su predmet nabave, ispunjavati najmanje zahtjeve opisane u tehničkim specifikacijama dokumentacije o nabavi, a da podnošenjem ponude ponuditelj potvrđuje da je suglasan s uvjetima pružanja usluge kako je opisano u dokumentaciji. Samo za grupu 13 jedan od zahtjeva je: „Ugovaratelj će osigurati govornu uslugu putem primarnog i redundantnog priključka, koji moraju ići preko različitih i nezavisnih trasa.“ Naručitelj u dokumentaciji o nabavi nije odredio da ponuditelji moraju tehničkim opisom dokazati realizaciju georedudancije, stoga naručitelj ni nije u tom pogledu analizirao postojeću infrastrukturu odabranog ponuditelja.

Odabrani ponuditelj ističe da su ovi žalbeni navodi u potpunosti promašeni i neosnovani, jer naručitelj dokumentacijom o nabavi nije propisao minimalni broj zaposlenika ponuditelja niti propisao tehničke karakteristike i volumen telekomunikacijske infrastrukture ponuditelja. Ukoliko je žalitelj smatrao da je naručitelj trebao odrediti dodatne kriterije za odabir, svoje prijedloge mogao je iznijeti u postupku javnog savjetovanja. Žalitelju se ne može osporiti činjenica da je najveći telekom operator u Republici Hrvatskoj te da ima najveću telekomunikacijsku infrastrukturu, stoga je i logično da ima više zaposlenika od odabranog ponuditelja. Terrakom je za potrebe svojih korisnika ustrojio regionalne servisne centre, a za priključenja te otklone kvarova angažira i vanjske suradnike, a što je praksa i samog žalitelja, stoga, usporedba broja zaposlenika ne može biti kriterij za odabir kako to pokušava prikazati žalitelj. Ističe kako ima ugovor o međupovezivanju sa svim operatorima u Republici Hrvatskoj i to sukladno Uvjetima IP međupovezivanja koje je odredila Hrvatska regulatorna agencija za mrežne djelatnosti pa tako sa žaliteljem, kao najvećim operatorom, ima uspostavljena dva geografski različita SIP linka i to u pristupnoj točki Zagreb, a drugi u pristupnoj točki Rijeka, isto tako sa operatorom A1 Hrvatska d.o.o. kao drugim po veličini u pristupnoj točki Zagreb i pristupnoj točki Split. Navodi da je povezan na infrastrukturu žalitelja za uslugu veleprodajno širokopojasnog pristupa, odnosno pristup xDSL usluzi (koja je i dio predmeta ove nabave), spojen u čak 4 geografski različite točke i to pristupne točke Zagreb, Rijeka, Osijek, Split. Sukladno navedenom Terrakom ima svu potrebnu infrastrukturu za pružanje usluga iz ovog postupka javne nabave sukladno svim zahtjevima iz dokumentacije o nabavi, a između ostaloga prilikom sklapanja ugovora naručitelju će dostaviti i jamstva za uredno ispunjenje ugovora

Uvidom u cjelokupnu dokumentaciju o nabavi utvrđeno je da naručitelj u predmetnom postupku nije tražio minimalni broj zaposlenika ponuditelja niti je postavio zahtjeve glede georedudancije, na koje ukazuje žalitelj u žalbenom navodu, zbog čega isto nije niti bilo predmetom ocjene u postupku pregleda i ocjene ponuda. Pri tome se ne može prihvatiti tumačenje žalitelja da sustav odabranog ponuditelja s obzirom na ljudske resurse i telekomunikacijsku infrastrukturu nisu dostatni za izvršenje usluga iz ove javne nabave, a da je navedeno naručitelj propustio utvrditi dodatnom provjerom referenci i kapaciteta odabranog ponuditelja. Dakle, ovdje je potrebno uzeti u obzir činjenicu da dokumentacijom o nabavi nisu traženi uvjeti na koje ukazuje žalitelj, kao i okolnost da je odabrani ponuditelj predajom ponude preuzeo obvezu da će izvršiti tražene usluge u skladu s uvjetima i zahtjevima iz

dokumentacije o nabavi te obvezu dostave jamstva za uredno ispunjenje ugovora sukladno uvjetima iz točke 4.2.2. dokumentacije. Slijedom navedenog, postupanje naručitelja koji je ponudu odabranog ponuditelja ocijenio na temelju uvjeta i zahtjeva koji su propisani dokumentacijom o nabavi ocjenjuje se zakonitim, a koje postupanje žalitelj nije doveo u pitanje dostavom dokaza u žalbenom postupku (tehnički opis podatkovne i glasovne mreže pružatelja telekomunikacijskih usluga i Minimalna ponuda uvjeta međupovezivanja za završavanje poziva u javnu nepokretnu komunikacijsku mrežu), a koji dokumentacijom nisu niti traženi. Stoga se ovaj dio žalbenog navoda ocjenjuje neosnovanim.

Nadalje, naručitelj pravilno navodi da je u Tehničkim specifikacijama usluga grupe 13, između ostalog propisao za govornu uslugu VOIP PBX sljedeću funkcionalnost „Ugovaratelj će osigurati govornu uslugu putem primarnog i redundantnog priključka, koji moraju ići preko različitih i nezavisnih trasa.“ Isto tako naručitelj točno navodi da u dokumentaciji o nabavi nije odredio da ponuditelji moraju tehničkim opisom dokazati realizaciju georedudancije, stoga nije u tom pogledu analizirao postojeću infrastrukturu odabranog ponuditelja. Iz opisanih razloga, i ovaj dio žalbenog navoda ocijenjen je neosnovanim.

Žalitelj navodi da je naručitelj propustio utvrditi nepravilnost, odnosno neprihvatljivost ponuda odabranog ponuditelja u dijelu ispunjavanja uvjeta tehničke i stručne sposobnosti iz točke 5.3. (5.3.1.3.) dokumentacije o nabavi. Iako Zapisnici o pregledu i ocjeni ponuda u točki 6. (Analitički prikaz kriterija za odabir gospodarskog subjekta) niti u ostalim dijelovima i prilogima, u predmetnim grupama nabave ne sadrže podatak niti razradu koje je to naručitelj reference uzeo kao valjane i priznate da bi utvrdio da odabrani ponuditelj ispunjava tražene uvjete i iz točke 5.3.1.3. dokumentacije o nabavi, žalitelj navodi da može samo pretpostaviti da je riječ o onima za koje su naručitelju e-mailom od 17. i 18. siječnja 2024. pristigli odgovori drugih ugovornih strana. Osim toga, iako je za pojedine reference naručitelj tražio od druge ugovorne strane potvrdu, iste nisu potvrđene (Hrvatski zavod za zapošljavanje, Contacto bueno d.o.o.) Žalitelj ističe da velika većina referenci (ugovora) iz dostavljenog Popisa ne odgovara po svom sadržaju i smislu onom što je traženo dokumentacijom o nabavi, odnosno ne ispunjavaju traženi uvjet da navedene usluge predstavljaju usluge koje su iste ili slične predmetu nabave. Žalitelj ističe da je angažirao stalnog sudskog vještaka za računarstvo, informatiku, telekomunikacije i elektrotehniku doc. dr. sc. Davora Cafuta radi davanja mišljenja o sukladnosti pojedinih referenci (ugovora) odabranog ponuditelja te je vještak sačinio nalaz i mišljenje od 30. siječnja 2024. koje dostavlja u prilogu ove žalbe.

Žalitelj u predmetnim grupama konkretno osporava sljedeće reference odabranog ponuditelja navedene u popisu glavnih usluga:

Za referencu IT jedan d.o.o. za Ugovor o pružanju telekomunikacijskih usluga u nepokretnoj mreži – usluge fiksne telefonije i besplatnog poziva u iznosu od 1.329.452,00 EUR-a, žalitelj smatra da je riječ o pravnim subjektima koji su povezane osobe jer je Igor Tatarević krajnji stvarni vlasnik odabranog ponuditelja i društva IT Jedan d.o.o., pa je zapravo društvo izdalo referencu sam sebi. Žalitelj potom ukazuje da je u postupku javne nabave naručitelj Hrvatska elektroprivreda d.d. (dalje HEP d.d.) utvrdio da je odabrani ponuditelj u referenci IT jedan d.o.o. kojom je dokazivao tehničku i stručnu sposobnost (Ugovor o poslovno tehničkoj suradnji, s trgovačkim društvom IT jedan d.o.o. u periodu 1.3.2020. – 31.12.2022. vrijednost usluga 6.558.142,42 EUR), pogrešno prikazao činjenice vezano za predmetnu referencu odnosno naručitelj je zatražio provjeru dostavljenih podataka od strane Hrvatske

regulatorne agencije za mrežne djelatnosti (HAKOM), koja je odgovorila da je prijavljen bruto prihod od pružanja usluge s posebnom tarifom i besplatnog poziva višestruko manji od prihoda prijavljenog u sklopu ponude ponuditelja Terrakom d.o.o. Navodi da je naručitelj HEP d.d. tada konstatirao da je onemogućeno daljnje ocjenjivanje sposobnosti ponuditelja Terrakom d.o.o. s obzirom da provjera referenci kod druge ugovorne nije moguća ni svrsishodna jer je druga ugovorna strana (i zakonski zastupnik iste) ujedno i osnivač (i zakonski zastupnik) ponuditelja.

Za referencu E.ON Hrvatska d.o.o. - Ugovor o pružanju usluge u fiksnoj telefoniji – usluge besplatnog poziva, i referenca Signum telekomunikacije d.o.o. - Ugovor o poslovno-tehničkoj suradnji-usluge u nepokretnoj mreži, žalitelj navodi da je naručitelj propustio izvršiti verifikaciju sklopljenih ugovora putem HAKOM-a kao nadležnog tijela, te je provjerom HAKOM-ove aplikacije e-Prenosivost, koja pruža pristup javno dostupnim podacima o operatorima telekomunikacijskih usluga, utvrdio da su navedene reference potpuno nevjerodostojne jer se telefonski broj E.ON Hrvatska d.o.o. i telefonski broj Signum telekomunikacije d.o.o. ne vode na Terrakom d.o.o. Naime, aplikacija e-Prenosivost jasno pokazuje da je A1 Hrvatska d.o.o. registriran kao operator brojeva za E.ON Hrvatska d.o.o., dok je Signum telekomunikacije d.o.o. operator za brojeve registrirane na to društvo. Osim toga, prema samom nazivu ugovora sklopljenog s društvom Signum telekomunikacije d.o.o. nije vidljivo koji se udio usluga iz navedenog ugovora odnosi na usluge javne govorne mreže, relevantne za ovaj postupak javne nabave, a koji na ostale usluge. Navedeno potvrđuje i nalaz i mišljenje stalnog vještaka za računarstvo, informatiku, telekomunikacije i elektrotehniku doc. dr. sc. Davora Cafuta od 30. siječnja 2024. U kojem se navodi citat „Jedino konkretnim podacima iz ugovora može se ustanoviti točan udio usluga iz područja javne nabave, odnosno javne govorne usluge.“

Za referencu Akton d.o.o. koja se odnosi na Ugovor o pružanju telekomunikacijskih usluga u nepokretnoj mreži u iznosu od 495.476,00 EUR žalitelj navodi kako iz samog naziva ugovora nije moguće utvrditi radi li se o ispravnoj referenci jer decidirano ne spominje pružanje javnih govornih usluga niti usluga sličnih istima. Poziva se na Nalaz i mišljenje vještaka koji je u istom naveo da se ispravnost reference i novčani udio referentnih poslova može utvrditi jedino analizom predmetnog ugovora, što je naručitelj propustio učiniti. Žalitelj upućuje na postupak javne nabave naručitelja Grad Sisak, u kojem je odabrani ponuditelj naveo kao referencu ugovor istog naziva s istom ugovornom stranom (Akton d.o.o.), za iste usluge te za većinski isto razdoblje (1.9.2020. – 31.5.2023.), pri čemu se vrijednost ugovora bitno razlikuje na način da je u tom postupku naveden višestruko manji iznos (iznos od 267.031,74 EUR), dok je u ovom Popisu kao vrijednost usluge naveden iznos od ukupno 495.476,00 EUR. Ujedno žalitelj upućuje na rješenje Državne komisije KLASA: UP/II-034-02/23-01/471, URBROJ: 354-02/13-23-11 od 25. listopada 2023. (dalje u tekstu: Rješenje DKOM-a od 25. listopada 2023.), donesene u istom postupku javne nabave naručitelja grada Siska, u kojem je odabrani ponuditelj svjesno pokušao prikazati društvo Akton d.o.o. kao Tier 1 neovisnog međunarodnog davatelja usluga, što se u daljnjem postupku pokazalo kao neistinito.

Žalitelj dalje osporava valjanost reference Financijske agencije za usluge mrežnog povezivanja uz uspostavu podatkovnih virtualnih privatnih mreža i uspostave udaljenog pristupa navodeći da i sam laik može iz naziva zaključiti da pružana usluga (mrežnog povezivanja) nije ista, a niti slična predmetu nabave koji se odnosi na pružanje javne govorne usluge u nepokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži, najam opreme i nabavu telefonskih aparata, što je trebao utvrditi i naručitelj. Žalitelj se poziva na nalaz i mišljenje vještaka koji je u bitnom ocijenio da se radi o

usko specijaliziranom znanju u računalnim mrežama koje je dijametralno suprotno od uspostavljanja javne govorne usluge, odnosno konkretnim primjerom VoIP usluge. Za pružanje javne govorne usluge u nepokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži potrebno je mnogo više stručnog osoblja koje posjeduje specifična znanja te da se ne može opravdati referencom koja se odnosi na pružanje usluga podatkovnog prometa.

Žalitelj dalje ističe da su u popisu glavnih usluga navedene dvije reference Hrvatskog zavoda za zapošljavanje za koje naručitelj nije dobio potvrdu druge ugovorne strane, slijedom čega reference nisu dokazane i ne mogu se uzeti kao valjane. Osim toga, za prvu referencu - podatkovne usluge koje obuhvaćaju povezivanje lokacija naručitelja u podatkovnu mrežu prve i druge razine, žalitelj ističe da se i ovdje radi o pružanju usluga vezanih uz podatkovni promet, a ne na pružanje javne govorne usluge u nepokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži (telefonske usluge, kombinirane telefonske i Internet xDSL usluge), najam opreme na lokacijama korisnika i nabava telefonskih aparata. Isto je također utvrdio i vještak u Nalazu i mišljenju te se u pogledu obrazloženja osporavanja ove reference, žalitelj u cijelosti poziva na svoje navode kojim osporava referencu Financijske agencije gore u tekstu. Osim toga, žalitelj ističe da naručitelj nije dobio potvrdu te reference, ali i reference kod Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, slijedom čega reference nisu dokazane i ne mogu se uzeti kao valjane.

Naručitelj u odgovoru na žalbu navodi u bitnom da je prihvatio kao valjane sve reference navedene u Popisu glavnih usluga odabranog ponuditelja i da je iskoristio sve mogućnosti sukladno ZJN, te je tijekom pregleda i ocjene ponuda koristio zakonske mogućnosti iz članka 264. stavka 4. te članka 293. stavke 1. ZJN, odnosno putem e-maila zatražio je provjeru referenci od sljedećih gospodarskih subjekata: E.ON Hrvatska d.o.o., Akton d.o.o. Signum telekomunikacije d.o.o., Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, Contacto bueno d.o.o., Financijske agencije, Klemm sigurnost d.o.o. i IT jedan d.o.o. Do zaključenja Zapisnika o pregledu i ocjeni ponuda (do 22. siječnja 2024.) stigli su odgovori: E.ON Hrvatska d.o.o. 17. siječnja 2024., Akton d.o.o. 18. siječnja 2024., Signum telekomunikacije d.o.o. 17. siječnja 2024., FINA 17. siječnja 2024., Klemm sigurnost d.o.o. 17. siječnja 2024., IT jedan d.o.o. 17. siječnja 2024., te HZZ 22. siječnja 2024, nakon zaključenja zapisnika, ali je isti nedvojbeno potvrđen tog dana i odnosi se na usluge fiksne telefonije što je jasno da je isto predmetu nabave. Naručitelj smatra da u slučaju nedostavljanja odgovora od neke treće strane, nije imao razloga reference odabranog ponuditelja ocijeniti nevaljanima, obzirom su iste sukladne traženju iz dokumentacije o nabavi.

Vezano za referencu IT jedan d.o.o. naručitelj u odgovoru na žalbu u bitnom navodi da je riječ o povezanim društvima koji međusobno mogu imati ugovorne odnose i da su takvi ugovori uobičajeni u poslovanju malih, srednjih i velikih trgovačkih društava. Nadalje, naručitelj napominje da se u postupku javne nabave naručitelja HEP d.d. referenca nije odnosila na isti predmet nabave kao u ovom postupku, te ističe da se usluga izvršavala samo je, između ostalog, bio sporan iznos, a koji je u ovoj referenci višestruko manji negoli u referenci koja je priložena u postupku javne nabave HEP-a. Dakle, jasno je da navedeni ugovor postoji te da se izvršavao, a svoje očitovanje je dao i Terrakom d.o.o., te uz očitovanje na žalbu dostavlja i očitovanje HAKOM-a koje donosi jedan novi aspekt u odnosu na pitanje valjanosti odnosno nevaljanosti ove sporne reference, a koje dostavlja u prilogu. Vezano uz navod žalitelja oko nedopuštenog sudjelovanja u postupcima javne nabave dva ponuditelja od kojih je jedan osnivač drugoga i pozivanje na mišljenje AZTN-a, naručitelj smatra da se navedeno nije ostvarilo u ovom postupku jer je

ovdje ponuditelj samo Terrakom d.o.o., a koji s društvom IT Jedan d.o.o. ima jednu referencu.

U odnosu na reference E.ON Hrvatska d.o.o. i Signum telekomunikacije d.o.o. naručitelj napominje da iako je iz samih referenci jasno da se odnose na iste ili slične usluge (usluge fiksne telefonije odnosno usluge u nepokretnoj mreži), zatražio je, opreza radi, u postupku pregleda i ocjene ponuda, provjeru kod druge ugovorne strane vezano za potvrdu podataka u odnosu na financijsko izvršenje. Osim toga, nakon izjavljene žalbe navodi da je izvršio i dodatne provjere te drugu ugovornu stranu tražio navođenje usluga koje su bile predmet ugovora. E.ON Hrvatska d.o.o. je potvrdila da je riječ o pružanju usluga fiksne telefonije (call centra), a Signum telekomunikacije d.o.o. su odgovorili da se ugovori odnose na usluge fiksne telefonije i pristupa Internetu putem xDSL (prijenos putem bakrenih parica) ili FTTH (optika).

U odnosu na dio u žalbi koji se odnosi na aplikaciju e-Prenosivost naručitelj napominje da je iz Popisa glavnih pruženih usluga vidljivo da je u odnosu na E.ON Hrvatska d.o.o. ugovor istekao 31. prosinca 2022. te stoga navedeni brojevi ne mogu više glasiti na Terrakom d.o.o., a što je potvrdio i odabrani ponuditelj u svom očitovanju te je dostavio i izvadak iz HAKOM-ove centralne baze prenesenih brojeva. U odnosu na isti navod vezano za aplikaciju e-Prenosivost za Signum telekomunikacije d.o.o., naručitelj također navodi da je predmetni ugovor istekao 31.10.2023. godine, međutim iz očitovanja na žalbu odabranog ponuditelja i priloženih dokaza vidljivo je da su brojevi Signum telekomunikacije d.o.o. samo administrativno vođeni na Signum telekomunikacije d.o.o., ali da su isti oglašeni u mreži Terrakom d.o.o., te kao dokaz dostavlja suglasnost trgovačkog društva Signum telekomunikacije d.o.o. u kojoj je navedeno: „izjavljujemo da smo suglasni da se naš NetID broj 35 objavi preko Terrakom-a.“

U odnosu na referencu trgovačkog društva Akton d.o.o. naručitelj ističe da se predmetna referenca ne odnosi na isto razdoblje kao i referenca koju je Terrakom d.o.o. priložio u postupku javne nabave koju provodi grad Sisak, a samim time ne može se odnositi niti na istu vrijednost ugovora. U predmetnom postupku javne nabave naručitelja grad Sisak navedena referenca bila je sporna radi Tiera 1, dok u ovom postupku naručitelj nije propisao da ponuditelj mora dokazati da je spojen na međunarodnu ili globalnu telekomunikacijsku mrežu putem međusobno neovisnih međunarodnih davatelja usluga koji su registrirani kao Tier 1, samim time žalbeni navod nije povezan s ovim predmetom nabave. Naručitelj dalje navodi kako je iz samog naziva reference razvidno da se radi o istim uslugama kao što je i predmet nabave, međutim, opreza radi prilikom pregleda i ocjene ponuda provjerio je ugovor kod druge ugovorne strane koja je potvrdila da se usluga uredno izvršila u navedenom iznosu (e-mail od 18. siječnja 2024.). Ističe da je i drugom provjerom (e-mail od 6. veljače 2024.) potvrđeno da usluge iz predmetnog ugovora obuhvaćaju usluge: - fiksne telefonije, - pristupa internetu, - dolazni i odlazni pozivi, - usluge 0800 poziva, - najam numeracija, - pristup internetu preko ADSL/VDSL priključaka i optike

U odnosu na referencu Financijske agencije i referencu Hrvatskog zavoda za zapošljavanje naručitelj u bitnom ističe da Zakonom o elektroničkim komunikacijama (Narodne novine broj, 76/2022, 14/2024) nisu definirane sve javne usluge elektroničke komunikacije, ali da je iz svega razvidno da su usluge pristupa internetu, podatkovne usluge i glasovne usluge, javne elektroničke komunikacijske usluge koje se pružaju uz naknadu, putem iste nepokretne mreže, i da su ne samo slične, već i ovise jedna o drugoj i koriste istu ili sličnu opremu putem koje se realizira sama usluga. Dakle, bez podatkovnih veza i usluga isporuka glasovnih usluga i internet usluga ne bi bila moguća. Obzirom da naručitelj nabavlja i pristup Internetu putem

xDSL usluge, što je vidljivo iz opisa predmeta nabave, usluge podatkovnog ili mrežnog povezivanja i govorne usluge smatraju se istim ili sličnim uslugama. Isto tako obzirom je CPV u navedenom predmetu 64200000 - Telekomunikacijske usluge, te obzirom u samoj dokumentaciji o nabavi naručitelj nije propisao što su slične usluge, naručitelj smatra da se takva odredba treba široko tumačiti, što su sve slične usluge predmetu nabave. Žalitelj uporno nastoji istumačiti da su to samo javne govorne usluge u nepokretnoj telefoniji, a što je zapravo isto predmetu nabave, a ne slično, ističe naručitelj. Dodatno sam sudski vještak angažiran od strane žalitelja potvrđuje da su govorne usluge, ali isto tako i podatkovne usluge povezivanja dvije lokacije obuhvaćene pojmom telekomunikacijskih usluga.

Naručitelj u odnosu na žalbene navode oko istih ili sličnih usluga upućuje i na praksu Visokog upravnog suda Republike Hrvatske - Presudu Poslovni broj: UsII-177/23-10 od 28. studenog 2023. godine iz koje proizlazi da pojam sličnosti treba široko tumačiti, a nikako nije dopušteno izvlačiti zaključak da ponuditelj treba dokazati iskustvo isključivo isto predmetu nabave; - Presudu Poslovni broj: UsII-180/22-10 od 29. rujna 2022. godine, a u kojoj je sud utvrdio da naziv predmeta nabave nije niti može biti isključivi kriterij pri utvrđivanju jesu li ponuditelji tehničku i stručnu sposobnost dokazali ranije izvršenim uslugama sličnim predmetu nabave. Zaključno naručitelj napominje i da je dodatnom provjerom kod druge ugovorne strane HZZ-a potvrdio što sve obuhvaćaju usluge iz njihovih ugovora i to: „Grupa 1 obuhvaća usluge fiksne telefonije (usluge SIP trunka i telefonskog prometa) za potrebe svih djelatnika HZZ-a u cijeloj RH i Grupa 2 – Podatkovne usluge.

U očitovanju na žalbu žalitelja i na odgovor naručitelja odabrani ponuditelj u bitnom navodi kako je i žalitelju nesporno da povezani pravni subjekti smiju međusobno pružati usluge te da se u smislu članka 268. ZJN-a smatraju odvojenim pravnim subjektima, žalitelj je za shodno našao pozvati se na mišljenje Agencije za zaštitu tržišnog natjecanja (AZTN), a kojim mišljenjem je AZTN očitovao se na situaciju u kojoj u postupku javne nabave ponudu podnose dva ponuditelja, od kojih je jedan ujedno i jedini osnivač drugog ponuditelja. Više je nego jasno da u ovom postupku javne nabave sudjeluje samo jedan poduzetnik Terrakom d.o.o. odnosno da IT Jedan d.o.o. nije podnio ponudu. Dalje navodi da su dugi niz godina jedini ponuditelji u postupcima javne nabave telekomunikacijskih usluga bili žalitelj i A1 Hrvatska d.o.o. te pregledavajući ponude ova dva ponuditelja odabrani ponuditelj navodi da se ne može oteti dojmu da u postupcima javne nabave telekomunikacijskih usluga ne postoji djelotvorno tržišno natjecanje. U svim postupcima onaj ponuditelj koji trenutno pruža uslugu predaje ponude u iznosu neznatno manjem od procijenjene vrijednosti, dok drugi ponuditelj gotovo 100% ili nerijetko više od procijenjene vrijednosti. Dostavlja tablični pregled predanih ponuda od 2017. do 2023. u kojima je pored svake ponude iskazan postotak iznosa ponude u odnosu na procijenjenu vrijednost nabave, a iz kojih podataka proizlazi, ističe odabrani ponuditelj, da već godinama u svakom postupku žalitelj predaje ponude u gotovo 100% vrijednosti nabave iako konstantno pruža uslugu i nakon što je prvi put uspostavio uslugu nema jednokratnih troškova implementacije, te mu se pridružuje i A1 sa ponudom iznad vrijednosti nabave i to za gotovo 50% iznad procijenjene vrijednosti nabave. Dalje navodi da on u otvorenim postupcima javne nabave sudjeluje oko 2 godine, te je više nego očito da tek sada postoji djelotvorno tržišno natjecanje. Dalje u bitnom navodi kako je AZTN objavio i „Vodič za naručitelje u otkrivanju i prijavi kartela u javnoj nabavi” koji dostavlja u prilogu, kao pomoć naručiteljima da putem 10 različitih pitanja vezanih za ponude ponuditelja u postupcima javne nabave otkriju njihovu pojavnost. Prema slobodnoj ocjeni

odabranog ponuditelja ovakvo postupanje kako je prikazano u tablici podudara se s minimalno 4 točke.

Vezano za referencu IT Jedan d.o.o. koja je dostavljena u postupku javne nabave naručitelja HEP d.d., odabrani ponuditelj tvrdi da vrijednosti na koje ukazuje žalitelj nisu usporedive i da nije točan zaključak naručitelja HEP da je on očito pogrešno prikazao činjenice. HEP je u dokumentaciji o nabavi tražio vrijednost pruženih usluga s posebnom tarifom i besplatnog poziva tako je Terrakom iskazao vrijednost isplaćenu operatoru usluge s posebnom tarifom, a ne vrijednost naplaćenih usluga od društva IT Jedan d.o.o. U ovom postupku u iznos pružene usluge nije uključena vrijednost usluge s posebnom tarifom koja je obračunata i isplaćena društvu IT Jedan d.o.o. te iz tog razloga su iznosi neusporedivi. Objašnjava da u godišnjoj prijavi iz bruto prihoda operator isključuje prihode koje je isplatio drugom operatoru, stoga iznos stvarno pruženih usluga ne može biti jednak prijavljenom bruto prihodu. Da je HEP nezakonito proveo postupak pregleda i ocjene ponuda u odnosu na provjeru pruženih usluga dokazuje objašnjenje HAKOM-a, koje je Terrakom zatražio odmah po objavi ove neistine koju je HEP napisao u zapisniku a u kojem se objašnjenju navodi: „Napominjemo kako HAKOM nije bio upoznat s detaljima samog javnog postupka provedenog od strane HEP d.d. kao niti uvjetima tehničke i stručne sposobnosti. Stoga možemo potvrditi kako je Terrakom ispravno postupio što je iz godišnje prijave HAKOM-u o bruto prihodu od obavljanja djelatnosti usluge s posebnom tarifom i besplatnog poziva isključio prihod isplaćen društvu IT Jedan kao operatoru usluge s posebnom tarifom i besplatnog poziva...”

Vezano za osporavanje referenci E.ON Hrvatska d.o.o. i Signum telekomunikacije d.o.o., odabrani ponuditelj u bitnom navodi da su po zahtjevu za prijenos brojeva društvo E.ON Hrvatska dana 07.12.2022. broj 08008777 iz mreže Terrakoma prenijeli na A1, a isti se do tada nalazio u mreži Terrakoma i to sve od 20.03.2018. U popisu pruženih usluga jasno je naznačeno da se radi o uslugama pruženima do 31.12.2022. godine (dakle, ne i na datum provjere žalitelja u javno dostupnim evidencijama) te je do toga datuma društvo E.ON Hrvatska d.o.o. imalo važeći ugovor s Terrakomom. Između ostaloga, društvo E.ON Hrvatska je potvrdilo vrijednost pruženih usluga Naručitelju. Da je društvo E.ON Hrvatska kao svoga operatora za broj 08008777 do 07.12.2022. koristilo Terrakom dokazuje i izvadak iz HAKOM-ove centralne baze prenesenih brojeva (CADB) koji izvadak dostavlja u prilogu. U odnosu na broj 013535035 koji koristi društvo Signum telekomunikacije, ističe da je isti samo administrativno pri HAKOM-u dodijeljen društvu Signum telekomunikacije, no svi brojevi koji su dodijeljeni tom društvu oglašeni su u mreži Terrakoma te svi operatori sav telefonski promet ostvaren preko navedenih brojeva usmjeravaju u mrežu Terrakoma. U prilogu dostavlja suglasnost društva Signum telekomunikacije od 20.03.2013. koju su zaprimili svi operatori pa tako i žalitelj, a na temelju koje suglasnosti telefonski promet na brojeve koji su administrativno u HAKOM bazi dodijeljeni Signum telekomunikacijama na netID 35 usmjerava se u Terrakom mrežu i to još sve od 2013. godine do danas. Između ostaloga, iz objavljene dokumentacije razvidno je da je društvo Signum telekomunikacije d.o.o. potvrdilo naručitelju pružanje usluga od strane Terrakom d.o.o. kao i vrijednost pruženih usluga.

Vezano za nalaz i mišljenje vještaka, odabrani ponuditelj navodi da se isti ne može priznati, jer iz drugih postupaka javne nabave koji su se upravo po žalbi ovog žalitelja vodili pred naslovnim tijelom (rješenje KLASA: UP/II-034-02/21-01/305; URBROJ: 354-02/21-8) proizlazi da se nalazom i mišljenjem ovog vještaka koji se temelji na analizi naslova ugovora, a ne na postojanju tehničke i stručne sposobnosti

odabranog ponuditelja, ne dovodi u pitanje postojanje tehničke i stručne sposobnosti odabranog ponuditelja. Žalitelj s ovim vještakom ima ustaljenu suradnju, vještačenje ovog vještaka nema niti jednu tehničku karakteristiku koju je vještačio kod odabranog ponuditelja i sastoji se samo u jezičnoj interpretaciji naslova ugovora.

Odabrani ponuditelj smatra kako upit postavljen vještaku te metodologija izrade nalaza nije sukladna zahtjevima propisanim u dokumentaciji o nabavi i ZJN-u te da vještak nije ovlašten tumačiti Zakon o javnoj nabavi, niti se nalaz vještaka može priznati u ovom postupku, a naročito imajući u vidu činjenicu da naručitelj DON-om nije definirao što su to usluge slične predmetu nabave. Vještak je iz naslova ugovora pokušao utvrditi sukladnost ugovora za reference tražene u postupku javne nabave, te nije utvrdio da se ne radi o istim ili sličnim uslugama u odnosu na usluge tražene u ovom postupku javne nabave. Kako bi se izbjegle sve dvojbe o tome da li su društvu Signum telekomunikacije d.o.o. pružane iste ili slične usluge predmetu nabave u prilogu dostavlja očitovanje o uslugama od samog primatelja usluge iz kojeg nedvojbeno proizlazi kako se radi o istim ili sličnim uslugama predmetu nabave.

U odnosu na usluge pružene društvu Akton d.o.o. vještak niti za ovaj ugovor nije utvrdio da se ne radi o istim ili sličnim uslugama u odnosu na usluge tražene u ovom postupku javne nabave. U prilogu dostavlja očitovanje o uslugama od samog primatelja usluge Akton d.o.o. iz kojeg nedvojbeno proizlazi kako se radi o istim ili sličnim uslugama predmeta nabave. Vezano za žaliteljevo pozivanje na postupak javne nabave grada Siska i na dostavljeni popis pruženih usluga u kojem je navedena usluga društvu Akton d.o.o. u iznosu od 267.031,74 €, odabrani ponuditelj navodi da se ne radi o višestruko većem iznosu, kako to tvrdi žalitelj, te se ne može tvrditi da se radi o istom razdoblju. Također iz objavljene dokumentacije razvidno je kako je Naručitelj izvršio provjeru ove reference kod druge ugovorne strane te da je društvo Akton kao druga ugovorna strana potvrdilo pružanje usluge i vrijednosti pruženih usluga. Vezano za dokaze žalitelja koji su vezani za Tier 1 potvrde koje je izdalo društvo Akton d.o.o. iz Ljubljane, odabrani ponuditelj navodi da je u popisu pruženih usluga iskazao pružene usluge društvu Akton d.o.o. iz Zagreba, te da se očito radi o dva različita pravna subjekta, te da u ovom postupku naručitelj nije tražio potvrde Tier 1 međunarodnih pružatelja Internet usluge. U žalbenom postupku na koji se poziva žalitelj (Rješenje KLASA: UP/II-034-02/23-01/471, URBROJ: 354-02/13-23-11 od 25. listopada 2023.) naslovno tijelo nije odlučivalo o društvu Akton d.o.o. iz Zagreba kao referenci navedenoj na popisu pruženih usluga.

Vezano za referencu Financijska agencija odabrani ponuditelj ističe kako je sam žalitelj potvrdio da je riječ o istoj ili sličnoj usluzi jer je u popisu pruženih usluga koji je dostavio u postupku nabave prije tri godine za iste usluge pod brojem objave: 2020/S 0F2-0046862 kao glavnu referencu naveo usluge pružene Hrvatskoj pošti naziva ugovora "Telekomunikacijske usluge povezivanja naručitelja u podatkovnu mrežu" u iznosu od 11.299.447,03 kn. Osim toga, žalitelj je 2017. godine naručitelju dostavio popis u kojem je naveo uslugu pruženu Carinskoj upravi koja se odnosi na Uslugu prijenosa podataka, uslugu osiguranja neprekinute dostupnosti usluge prijenosa podataka, te stalnog pristupa internetu. Iz svega navedenog proizlazi da je žalitelj tada smatrao da su podatkovne usluge iste ili slične predmetu nabave. Vještak angažiran od strane žalitelja u svome nalazu propušta utvrditi tehnologiju na kojoj je realizirana usluga za Financijsku agenciju, a s obzirom da je za potrebe realizacije ugovora bilo potrebno spajanje preko 250 lokacija koje je Terrakom realizirao aktivacijom xDSL priključaka s određenim brzinama na temelju Standardne ponude Hrvatskog telekoma d.d. za uslugu veleprodajnog širokopolasnog pristupa, isti je mogao biti upoznat od strane samog žalitelja da se u konkretnom slučaju radi o

pružanju xDSL usluge (ADSL i VDSL), a koji priključci su traženi i u ovom predmetnom postupku nabave što je vidljivo i iz samog opisa predmeta nabave „Predmet nabave je pružanje javne govorne usluge u nepokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži (telefonske usluge, kombinirane telefonske i Internet xDSL usluge)" kao i iz objavljenih troškovnika „Jednokratna naknada za ADSL". Nesporno je da se u oba slučaja radi o istim ili sličnim uslugama, odnosno xDSL uslugama, ističe odabrani ponuditelj.

S obzirom da se radi o istim navodima kao i za usluge pružene Financijskoj agenciji očitovanje na ugovor Financijske agencije u cijelosti se odnosi i na žalbeni navod u odnosu na Hrvatski zavod za zapošljavanje, ističe odabrani ponuditelj. Dalje objašnjava da su u postupku javne nabave pod brojem 2022/S 0F2-0031546 naručitelju Hrvatski zavod za zapošljavanje pružene usluga koje obuhvaćaju povezivanje lokacija naručitelja u podatkovnu mrežu prve i druge razine koja je realizirana na preko 100 različitih lokacija tog naručitelja upravo aktivacijom xDSL priključaka na temelju Standardne ponude Hrvatskog telekoma d.d. za uslugu veleprodajnog širokopojsnog pristupa. Dakle, vještak je i za ovaj ugovor propustio u svome nalazu i mišljenju utvrditi točno o kakvim priključcima se radi i na koji način su isti realizirani, nego se samo paušalno poziva na naziv ugovora. I kod ugovora sklopljenog s Hrvatskim zavodom za zapošljavanje proizlazi da se radi o uslugama istim ili sličnim predmetu, ističe odabrani ponuditelj.

Ispitujući osnovanost žalbenog navoda utvrđene su sljedeće činjenice.

U točki 5.3. (5.3.1.3.) DON-a naručitelj je, kao kriterij za kvalitativni odabir gospodarskog subjekta (Tehnička i stručna sposobnost) koji se odnosi na sve grupe koje su predmet ove žalbe, odredio sljedeći uvjet: „Gospodarski subjekt za svaku grupu mora dokazati da je u godini u kojoj je započeo postupak javne nabave i tijekom tri godine koje prethode toj godini pružio usluge iste ili slične predmetu nabave čiji je zbrojeni iznos (bez PDV-a) minimalno u visini 40% procijenjene vrijednosti nabave pojedine grupe.“ U nastavku je priložena tablica u kojoj je navedeno: - grupa 2, PVN grupe u EUR je 1.050.000,00, 40 % PVN je 420.000,00 EUR; - grupa 3. PVN grupe u EUR je 2.400.000,00, 40 % PVN je 960.000,00 EUR; grupa 4, PVN grupe u EUR je 600.000,00 , 40 % PVN je 240.000,00 EUR; grupa 8, PVN grupe u EUR je 1.000.000,00, 40% PVN je 400.000,00 EUR; grupa 10. PVN grupe u EUR je 1.100.000,00, 40 % PVN je 440.000,00 EUR i grupa 13. PVN grupe u EUR je 550.000,00, 40 % PVN je 220.000,00 EUR. Za potrebe dokazivanja ispunjavanja navedenog kriterija točkom 5.3.1.5. DON-a određeno je da gospodarski subjekt dostavlja ispunjeni ESPD obrazac, kao i da će naručitelj, prije donošenja odluke, od ponuditelja koji je podnio ekonomski najpovoljniju ponudu zatražiti da dostavi ažurirane popratne dokumente kojima dokazuje traženu tehničku i stručnu sposobnost i to: - popis glavnih usluga pruženih u godini u kojoj je započeo postupak javne nabave i tijekom 3 (tri) godine koje prethode toj godini. Nadalje, istom točkom određeno je da taj popis treba sadržavati: - naziv i sjedište druge ugovorne strane te kontakt podatke, - naziv i sjedište izvršitelja, - naziv ugovora iz kojeg je vidljivo koje je usluge izvršitelj pružao, - vrijednost usluge bez PDV-a i valutu, - datum i mjesto izvršenja.

Nadalje, u Dijelu I-Opći podaci o postupku nabave, u točki 3. Podaci o predmetu nabave, naručitelj je opisao predmet nabave kao pružanje javne govorne usluge u nepokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži (telefonske usluge, kombinirane telefonske i Internet xDSL usluge), najam opreme na lokacijama korisnika i nabava telefonskih aparata.“

Kao opis javne nabave navedena je CPV oznaka 64200000 Telekomunikacijske usluge i CPV oznaka i naziv: 32552100 Telefonski aparati.

U prilogu dokumentacije o nabavi priložena je Tehnička specifikacija i Troškovnik za svaku grupu predmeta nabave, a iz kojih nedvojbeno proizlazi da je predmet nabave pružanje javne govorne usluge u nepokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži (telefonske usluge, kombinirane telefonske i Internet xDSL usluge), najam opreme na lokacijama korisnika i nabava telefonskih aparata.

Ocjenjujući osnovanost žalbenog navoda izvršen je uvid u odredbe dokumentacije o nabavi, ponudu odabranog ponuditelja, kao i dokaze koje su stranke dostavile tijekom žalbenog postupka te je utvrđeno sljedeće.

Iz EOJN proizlazi da je po zahtjevu naručitelja za dostavom ažuriranih popratnih dokumenata za Grupe: 1, 2, 3, 4, 8, 10 i 13, odabrani ponuditelj u svrhu dokazivanja tehničke i stručne sposobnosti iz točke 5.3.1.3. dokumentacije o nabavi dostavio Popis glavnih pruženih usluga od 8. siječnja 2023. u kojem je naveo ukupno 9 izvršenih usluga, i to: E.On Hrvatska d.o.o. Zagreb, Ugovor o pružanju usluga u fiksnoj telefoni- usluge besplatnog poziva, vrijednost usluge bez PDV-a 240.204,00 EUR, 1.1.2020.-31.12.2022., Akton d.o.o., Zagreb, Ugovor o pružanju telekomunikacijskih usluga u nepokretnoj mreži, 495.476,00 EUR, od 1.1.2020. do 31.10.2023., Signum telekomunikacije d.o.o., Zagreb, Ugovor o poslovnoj-tehničkoj suradnji-usluge u nepokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži, vrijednost 150.878,00 EUR, od 1.1.2020. do 31.10.2023., Hrvatski zavod za zapošljavanje, Zagreb, Usluge fiksne telefonije, vrijednost 39.253,00 EUR, od 1.3.2023.-31.10.2023., Hrvatski zavod za zapošljavanje, Zagreb, Podatkovne usluge koje obuhvaćaju povezivanje lokacija naručitelja u podatkovnu mrežu prve i druge razine, vrijednost 104.568,00 EUR, 1.1.2023.-31.10.2023., Contacto bueno d.o.o. Zagreb, Ugovor o priključenju na Terrakom telekomunikacijsku mrežu i pružanje usluge SIP trunk, 57.930,00 EUR, od 1.10.2022. do 31.10.2023., Financijska agencija, Zagreb, Usluge mrežnog povezivanja uz uspostavu podatkovnih virtualnih privatnih mreža i uspostave udaljenog pristupa 134.338,00 EUR, 1.1.2022.- 31.10.2023., Klemm sigurnost d.o.o., Zagreb, Ugovor o pružanju usluge u fiksnoj telefoniji i pristup internetu, 35.366,00 EUR, od 1.1.2020.- 31.10.2023. i IT Jedan d.o.o. Zagreb, Ugovor o pružanju telekomunikacijskih usluga u nepokretnoj mreži-usluge fiksne telefonije i besplatnog poziva, 1.329.452,00 EUR, 1.1.2020.- 31.10.2023.

Nadalje, iz EOJN proizlazi da je odabrani ponuditelj 16. siječnja 2024. dostavio pojašnjenje da su sve iskazane usluge u Popisu glavnih usluga pružene zaključno s 31. listopada 2023. i da je na predmetnom dokumentu omaškom naveden datum 8. siječnja 2023. umjesto datuma kad je sastavljen, 8. siječnja 2024.

Na osnovu uvida u EOJN utvrđeno je da je naručitelj tijekom postupka pregleda i ocjene ponuda izvršio provjeru predmetnih referenci (E.ON Hrvatska d.o.o., Akton d.o.o., Signum telekomunikacije d.o.o., Financijska agencija, Klemm sigurnost d.o.o., IT Jedan d.o.o., Hrvatski zavod za zapošljavanje) vezano za iskazane vrijednosti te je zaprimio njihove potvrdne odgovore do zaključenja zapisnika o pregledu ocjeni ponuda dana 22. siječnja 2024, a odgovor Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, (dalje HZZ) nakon zaključenja predmetnih zapisnika.

U žalbenom postupku izvedeni su dokazi pregledom i analizom dokaznog materijala kojeg su dostavile stranke.

Žalitelj je kao dokaz svojih tvrdnji dostavio dokazni materijal u vidu očitovanja stalnog sudskog vještaka doc.dr.sc. Davora Cafute od 30. siječnja 2024. o sukladnosti referenci odabranog ponuditelja Terrakom d.o.o. s dokumentacijom o nabavi elektroničke komunikacijske usluge u nepokretnoj mreži. U očitovanju se

navodi da je za potrebe analize dostavljena sljedeća dokumentacija: opći podaci o postupku javne nabave, kriteriji kvalitativnog odabira gospodarskog subjekta s uputama i dokument Popis glavnih pruženih usluga pdf. ponuditelja Terrakom d.o.o. Za ugovore Akton d.o.o. i Signum komunikacije d.o.o. vještak navodi da je iz naziva ugovora nemoguće utvrditi o kakvim se uslugama radi. Pojam telekomunikacijskih usluga uključuje VoIP usluge, ali i podatkovne usluge povezivanja dvije lokacije ili konfiguraciju usmjernika i preklopnika, uključujući građevinske radove ili montažu priključka. Navedene usluge dijametralno su različite po potrebi angažmana stručnjaka kao i potrebnom znanju za implementaciju i testiranje. Jedino bi se konkretnim podacima iz ugovora moglo ustanoviti točan udio usluga iz područja javne govorne usluge. Za ugovor Hrvatskog zavoda za zapošljavanje vještak navodi da je iz samog naziva ugovora jasno da se radi o uspostavi podatkovne mreže, što nema nikakve veze s javnom govornom uslugom. Navedene usluge se odnose na postavljanje i konfiguracije opreme za izgradnju standardne računalne mreže. Realizacija ovog projekta svojim iskustvom ne pridonosi potrebnom iskustvu u realizaciji predmeta ove javne nabave.

Za ugovor Financijske agencije vještak navodi da je iz naziva ugovora vidljivo da se radi o uspostavi VPN spojeva kroz podatkovnu mrežu te time osiguranja udaljenog pristupa podatkovnoj mreži. Navedena usluga pokriva specijalizirano područje konfiguracije udaljenog pristupa kroz virtualne privatne mreže te nema nikakve veze s javnom govornom uslugom. Ovdje se radi o usko specijaliziranom znanju u računalnim mrežama koje je dijametralno suprotno od javne govorne usluge odnosno konkretnom primjenom VOIP usluge. U svome zaključku vještak navodi da je za Ugovore Akton d.o.o. i Signum komunikacije d.o.o. nemoguće utvrditi sukladnost istih ugovora za tražene usluge u ovoj javnoj nabavi odnosno novčani udio sukladnih usluga može se utvrditi samo analizom ugovorenih usluga u sklopu navedenih ugovora. Za Ugovore HZZ-a i FINA-e smatra da nisu sukladne usluge odnosno navedeni poslovi ne mogu predstavljati iskustvo traženo u ovom postupku, a tražene su usluge pružanja javne govorne usluge u nepokretnoj mreži.

U žalbenom postupku naručitelj je dostavio e-mail korespondenciju s E.ON Hrvatska d.o.o. od 8. veljače 2024., Signum telekomunikacije d.o.o. od 5. veljače 2024., Akton d.o.o. od 6. veljače 2024., HZZ-a od 7. veljače 2024., IT Jedan d.o.o. od 6. veljače 2024. i Klemm sigurnost d.o.o. od 5. veljače 2024. i Financijska agencija od 9. veljače 2024., koji su potvrdili vrijednost iskazanih usluga iz Popisa glavnih usluga te su detaljnije naveli koje su usluge pružene. Društvo E.ON Hrvatska d.o.o. je putem elektronske komunikacije potvrdilo da su pružene usluge odnose na fiksnu telefoniju.

Društvo Signum telekomunikacije d.o.o. je 5. veljače 2024. u e-mailu potvrdilo vrijednost ugovora i da isti obuhvaća govorne usluge i usluge pristupa internetu koji se realiziraju u kombinaciji s govornim uslugama. Nadalje, društvo Akton d.o.o. je uz potvrdu vrijednosti ugovora navelo da su u usluge uključene usluge fiksne telefonije, pristupa internetu, dolazni i odlazni pozivi, usluge 0800 poziva i najam numeracija. Hrvatski zavod za zapošljavanje je u e-mailu od 7. veljače 2024. potvrdio da podatkovne usluge obuhvaćaju povezivanje svih lokacija Zavoda u jedinstvenu L3 privatnu podatkovnu mrežu (VPN) bez pristupa internetu i da su manje lokacije spojene preko DSL usluge/bakrene parice, dok su veće lokacije spojene optičkim nitima sa sinkronim brzinama. Društvo IT Jedan d.o.o. je dana 6. veljače 2024. potvrdilo iskazanu vrijednost ugovora i da je u ugovor uključeno pružanje govorne usluge u nepokretnoj mreži i usluge besplatnog poziva te najam i korištenje nacionalnih brojeva. Društvo Klemm sigurnost d.o.o. je na upit naručitelja uz potvrdu

vrijednosti ugovora, dostavilo dana 5. veljače 2024. opis sa zadnjeg računa koji se odnosi na pristup internetu, ADSL, Telekom usluge, govorni kanali (VOIP usluge). Također, Financijska agencija je u e-mailu od 9. veljače 2024. odgovorila da se usluga odnosi na ADSL privatnu mrežu s MetreEthernet priključnim točkama na središnjim lokacijama FINA-e.

Među strankama je, dakle, sporno je li odabrani ponuditelj dokazao ispunjenje zahtjeva vezano za dokazivanje stručnog iskustva (popis glavnih usluga) iz točke 5.3.1.3. dokumentacije o nabavi.

Članak 268. stavak 5. ZJN propisuje da se smatra da je uvjet tehničke i stručne sposobnosti gospodarskog subjekta iz stavka 1. točaka 1., 2. ili 3. tog članka vezan uz predmet nabave ako su radovi, roba ili usluge isti ili slični predmetu nabave, odnosno grupi predmeta nabave, ako je predmet podijeljen na grupe.

Svrha propisivanja uvjeta sposobnosti iz točke 5.3.1.3. predmetne dokumentacije o nabavi nije osigurati ponuditelja koji ima iskustvo u pružanju usluga koje su u svim aspektima iste kao i predmet nabave, već radi ostvarenja načela tržišnog natjecanja omogućiti sudjelovanje u postupku i onim gospodarskim subjektima koji imaju iskustvo u pružanju usluga koje su slične uslugama koje će se pružati u okviru predmetnog ugovora o javnoj nabavi.

Prema ocjeni ovoga tijela, odabrani ponuditelj je dostavljenim referencama dokazao sposobnost sukladno dokumentaciji o nabavi. Naime, analizom spomenute točke 5.3.1.3. dokumentacije o nabavi utvrđeno je da naručitelj nije propisao što će smatrati uslugama sličnima predmetu nabave pa u tom smislu nije ograničio ponuditelje na točno određene usluge, odnosno nije ograničio na javne govorne usluge, na koje se poziva žalitelj. Naručitelj je propisao da ponuditelj mora, radi ispunjavanja tehničke i stručne sposobnosti iz te točke, dokazati da je uredno pružio usluge iste ili slične predmetu nabave čiji je zbrojeni iznos (bez PDV-a) minimalno u visini 40% procijenjene vrijednosti nabave pojedine grupe pa se u tom smislu ne može reći da je odabrani ponuditelj dostavljenim referencama koje žalitelj osporava u smislu da se iste ne odnose na javne govorne usluge, postupio protivno zahtjevu naručitelja. S tim u svezi potrebno je navesti da sam naziv predmeta javne nabave (elektroničke komunikacijske usluge u nepokretnoj mreži i oprema) nije, niti može biti, isključivi kriterij pri utvrđivanju jesu li ponuditelji tehničku i stručnu sposobnost dokazali ranije pruženim uslugama sličnim predmetu nabave.

Ovo žalbeno tijelo ne može prihvatiti navode i zaključke vještaka, odnosno žalitelja. Iz ukupnosti očitovanja vještaka proizlazi da vještak predmetne reference ocjenjuje na način da smatra da se treba raditi o uslugama istima predmetu nabave (javne govorne usluge), a što je protivno točki 5.3.1.3. dokumentacije o nabavi. Osim toga, vještak je iz naslova ugovora pokušao utvrditi sukladnost usluga iz tih reference s uslugama koje su predmet ovog postupka javne nabave, te je i sam naveo da bi se jedino konkretnim podacima iz ugovora mogao ustanoviti točan udio usluga iz područja javne nabave odnosno javne govorne usluge. Po ocjeni ovog tijela iz njegovog očitovanja ne proizlazi nedvojbeno da se ne radi o sličnim uslugama predmetu nabave s obzirom na to da je usporedbu bazirao na tome jesu li u okviru ugovora izvršene javne govorne usluge, što predstavlja dio usluga ovog postupka javne nabave. S druge strane, naručitelj je izvršio provjeru navedenih referenci kod druge ugovorne strane tijekom pregleda i ocjene ponuda, te dodatnu provjeru po izjavljenoj žalbi, te je utvrdilo da su u pitanju usluge sukladne uvjetu iz točke 5.3.1.3. dokumentacije o nabavi, dok žalitelj navedene dokaze slijedom članka 403. stavka 2. ZJN tijekom žalbenog postupka nije uspio osporiti.

Vezano za referencu IT Jedan d.o.o. žalitelj smatra da je u pitanju referenca

koju je ponuditelj izdao sam sebi budući su u pitanju društva povezana vlasničkom strukturom. Bitno je napomenuti kako među stranama nije sporno da je riječ o povezanim društvima koji međusobno mogu imati ugovorne odnose, a što nije neuobičajeno u poslovnoj praksi stoga je žaliteljev zaključak pogrešan. Naime, reference je izdalo društvo IT Jedan d.o.o. za usluge u nepokretnoj mreži- fiksne telefonije i besplatnog poziva koje su pružene od strane odabranog ponuditelja, a žalitelj pri tome ne osporava da je odabrani ponuditelj uredno izvršio navedene usluge. Prema tome, ne prihvaća se navod žalitelja da bi se u konkretnom slučaju radilo o izdavanju vlastite reference budući je nesporno da se radi o dva različita pravna subjekta. Stoga je ocjena žalbenog tijela da činjenica da je odabrani ponuditelj kao primatelj pruženih usluga naveo gospodarskog subjekta s kojim je povezan vlasničkom strukturom nije od utjecaja na pitanje da li je tom referencom odabrani ponuditelj udovoljio uvjetima točke 5.3.1.3. dokumentacije o nabavi, budući da žalitelj ne osporava da je odabrani ponuditelj uredno izvršio navedene usluge. Nadalje, vezano uz navod žalitelja oko nedopuštenog sudjelovanja u postupcima javne nabave dva ponuditelja od kojih je jedan osnivač drugoga i pozivanje na mišljenje AZTN-a naručitelj je u pravu kada navodi da u konkretnom slučaju nije riječ o takvom vidu nedopuštenog sudjelovanja, jer je u ovom postupku ponuditelj Terrakom d.o.o. Zagreb, dok mu je društvo IT Jedan d.o.o. izdalo referencu za pružene usluge odnosno drugim riječima, društvo IT jedan d.o.o. nije ponuditelj.

Pozivanje žalitelja na postupak javne nabave koji je proveo naručitelj HEP d.d. iz kojeg proizlazi da je odabrani ponuditelj pogrešno prikazao činjenice vezano za predmetnu referencu u tom postupku, nema utjecaja na ocjenu valjanosti reference IT Jedan d.o.o. u ovom postupku. Potrebno je navesti da u tom postupku referenca IT Jedan d.o.o. sadrži podatke koje je tamo tražio naručitelj, a što ne odgovara uvjetima konkretnog postupka. Naime, utom postupku javne nabave naručitelj HEP d.d. je tražio vrijednost pruženih usluga s posebnom tarifom i besplatnog poziva, a što nije traženo u ovom postupku javne nabave, te je odabrani ponuditelj iskazao vrijednost isplaćenu operatoru usluge s posebnom tarifom društvu IT Jedan d.o.o., a ne vrijednost naplaćenih usluga od društva IT Jedan d.o.o., kako to obrazlaže odabrani ponuditelj, a u odnosu na koje tvrdnje žalitelj se nije očitovao. Po ocjeni ovog tijela nije u pravu žalitelj kada navodi da provjera referenci kod druge ugovorne strane IT Jedan d.o.o. nije svrsishodna, kako je to zaključio naručitelj HEP d.d. u predmetnom postupku javne nabave.

Okolnost da su u pitanju povezana društva ne znači sama po sebi da podaci iskazani u referenci IT Jedan d.o.o. nisu istiniti. Iz dokaza koje je dostavio u žalbenom postupku ne proizlazi da je autentičnost sporne Potvrde dovedena u pitanje i s time zapravo na strani žalitelja sve ostaje na razini sumnje.

Prigovor žalitelja da su reference E.ON Hrvatska d.o.o. i Signum telekomunikacije d.o.o. nevjerodostojne jer se njihovi telefonski brojevi ne vode na odabranog ponuditelja, o čemu dostavlja dokaz u vidu provjere broja u aplikaciji e-Prenosivost, po ocjeni ovog tijela je neosnovan iz razloga što iz Popisa glavnih usluga proizlazi da je odabrani ponuditelj pružao usluge fiksne telefonije navedenim gospodarskim subjektima prije datuma provjere tih brojeva od strane žalitelja u aplikaciji e-Prenosivost, a koji je izvršio provjeru za potrebe podnošenja žalbe (točan datum provjere nije razvidan u dostavljenim dokazima -screenshot web aplikacije HAKOMA-a e-Prenosivnost za službeni broj E.ON Hrvatska d.o.o. i za službeni broj Signum telekonukacije d.o.o.). Činjenica da se prilikom provjere brojeva od strane žalitelja isti ne vode na odabranom ponuditelju ne znači da u referentnom razdoblju koje je navedeno u Popisu glavnih usluga operator tih usluga nije bio odabrani

ponuditelj. Osim toga, naručitelj je dostavio dokaze (e-mail od E.ON Hrvatska d.o.o. od 8. veljače 2024. i e-mail od Signum telekomunikacije d.o.o. od 5. veljače 2024.) iz kojih proizlazi da je izvršio dodatnu provjeru kod druge ugovorne strane te je tražio i navođenje usluga koje su bile predmet ugovora, a iz kojih proizlazi da je riječ o uslugama fiksne telefonije i usluge pristupa internetu. Žalitelj u žalbi ukazuje na sumnju u autentičnost sporne Potvrde, međutim, iz dokaza koje je dostavio u žalbenom postupku ne proizlazi da je autentičnost sporne Potvrde dovedena u pitanje i s time zapravo na strani žalitelja sve ostaje na razini sumnje.

Vezano za žaliteljevo osporavanje reference Akton d.o.o. gdje žalitelj polazi od samog naziva ugovora kao osnove za ocjenu radi li se o istoj ili sličnoj usluzi, pri čemu se poziva na očitovanje vještaka, potrebno je ponoviti kako se prigovor žalitelja, ali i očitovanje vještaka bazira na tome da nisu u pitanju javne govorne usluge, pri čemu su previdjeli činjenicu da se tražena sposobnost može dokazati i uslugama koje su slične predmetu nabave. Naime, iz žalbe proizlazi da žalitelj kao sličnu uslugu smatra samo javnu govornu uslugu, što zapravo predstavlja jedan segment usluge koja se nabavlja u ovom postupku javne nabave. Osim toga, žalitelj ukazuje kako je odabrani ponuditelj iskazao vrijednost navedenih usluga od 495.476,00 EUR bez PDV-a, dok je u postupku javne nabave naručitelja Grad Sisak iskazao vrijednost istih usluga od 267.031,74 EUR, ali sama nepodudarnost iskazanih cijena ne znači nedvojbeno da nominirane usluge iz popisa glavnih usluga nisu izvršene u iskazanom vremenskom razdoblju i iskazanom iznosu, tim više što je u pitanju različito vrijeme pružanja usluga. S druge strane, odabrani ponuditelj je dostavio ažurirani popratni dokument u vidu Popisa glavnih usluga, a naručitelj je izvršio provjeru predmetne reference tijekom pregleda i ocjene ponuda, te dodatnu provjeru po izjavljenoj žalbi, dok žalitelj navedene dokaze slijedom članka 403. stavka 2. ZJN, prema ocjeni ovoga tijela, tijekom žalbenog postupka nije uspio osporiti.

U odnosu na reference Financijske agencije i Hrvatskog zavoda za zapošljavanje, žalitelj u bitnom navodi da su u pitanju podatkovne usluge odnosno usluge mrežnog povezivanja koje nisu iste niti slične predmetu nabave (pružanje javne govorne usluge u nepokretnoj elektroničkoj komunikacijskoj mreži), pri čemu se poziva na očitovanje vještaka, koji je mišljenja da navedene usluge ne mogu predstavljati iskustvo traženo u ovom postupku (javne govorne usluge u nepokretnoj mreži). Naručitelj s druge strane, obrazlaže da su usluge pristupa internetu i podatkovne usluge, ali i glasovne usluge, javne elektroničke komunikacijske usluge koje se pružaju uz naknadu, putem iste nepokretne mreže, i da su ne samo slične, već i ovise jedna o drugoj i koriste istu ili sličnu opremu putem koje se realizira sama usluga. Dalje objašnjava da u ovom postupku nabavlja i pristup Internetu putem xDSL usluge, što je vidljivo iz opisa predmeta nabave, stoga se usluge podatkovnog ili mrežnog povezivanja i govorne usluge smatraju istim ili sličnim uslugama, odnosno obuhvaćene su pojmom telekomunikacijske usluge. Osim toga ukazuje kako sam sudski vještak žalitelja potvrđuje da su govorne usluge, ali isto tako i podatkovne usluge povezivanja dvije lokacije obuhvaćene pojmom telekomunikacijskih usluga. Ovo tijelo prihvaća takvu argumentaciju naručitelja, te je stava da su osporavane reference sukladne uvjetu iz točke 5.3.1.3. dokumentacije o nabavi.

Slijedom svega navedenog, cijeneći okolnost da žalitelj nije sukladno odredbi članka 403. ZJN dokazao da odabrana ponuda ne zadovoljava uvjet iz točke 5.3.1.3. dokumentacije o nabavi, pozivom na odredbu članka 280. stavka 4. i 290. stavka 1. ZJN, ovo tijelo utvrđuje da je naručitelj postupak pregleda i ocjene ponuda izvršio upravo na temelju uvjeta i zahtjeva iz dokumentacije o nabavi, pa se primjenom

pravila o teretu dokaza žalbeni navod ocjenjuje neosnovanim.

U konačnici žalitelj navodi u bitnom da je u smislu gornjih žalbenih navoda naručitelj trebao iskoristiti sve zakonske mogućnosti iz članka 264. stavka 4. ZJN-a te 293. stavka 1. ZJN-a u svrhu provjere odgovaraju li (i u kojem dijelu) dostavljene reference odabranog ponuditelja zahtjevima naručitelja, odnosno radi li se o točnim i istinitim podacima. Ponovno ukazuje na nedostatke spornih referenci iz Popisa glavnih usluga, ističući da je iz samih naziva ugovora bila dvojbeni njihova sukladnost zahtjevima naručitelja. Žalitelj navodi da je naručitelj propustio potpuno i učinkovito utvrditi valjanost ponuda odabranog ponuditelja u dijelu ispunjavanja uvjeta i kriterija tehničke i stručne sposobnosti iz točke 5.3. (5.3.1.3.) dokumentacije o nabavi. U bitnom navodi da se naručitelj u svrhu provjere podataka o izvršenim uslugama s Popisa glavnih usluga, obratio svim drugim ugovornim stranama e-mailom od 16. i 17. siječnja 2024. tražeći isključivo potvrdu vrijednosti ugovora na temelju podataka dostavljenih od strane odabranog ponuditelja. Žalitelj smatra da je naručitelj bio dužan učiniti dodatne radnje kako bi se zaista uvjerio jesu li te reference valjane i adekvatne za potrebe dokazivanja tehničke i stručne sposobnosti. U odnosu na referencu IT Jedan d.o.o. samom činjenicom vlasničke povezanosti i jednakosti osoba, naručitelj je trebao iskoristiti dostupne zakonske mogućnosti iz članka 264. stavka 4. ZJN-a odnosno trebao je zatražiti provjeru kod HAKOM-a, ističe žalitelj. U odnosu na ostale reference (Akton d.o.o., Hrvatski zavod za zapošljavanje, Contacto bueno d.o.o., Financijska agencija), žalitelj navodi da je s obzirom na sam naziv tih ugovora naručitelj trebao izvršiti dodatnu provjeru od drugih ugovornih strana i/ili nadležnih tijela i/ili trećih strana koje imaju saznanja o konkretnim činjenicama. Za referencu Akton d.o.o. žalitelj smatra da je naručitelj bio dužan utvrditi odnose li se, i u kojem dijelu, te usluge na usluge koje bi bile iste ili slične predmetu nabave. Za reference Hrvatski zavod za zapošljavanje i Financijska agencije koje se odnose na usluge mrežnog povezivanja, žalitelj ističe kako je i laiku jasno da se ne radi o uslugama koje su na bilo koji način povezane s predmetom ove nabave.

Iz sadržaja žalbenih navoda proizlazi da je njima žalitelj sumirao prethodne žalbene navode s time da je sad naglasak stavio na postupanje naručitelja navodeći da je naručitelj prepustio utvrditi da odabrani ponuditelj nije ispunio uvjete tehničke i stručne sposobnosti iz točke 5.3. (5.3.1.3.) dokumentacije o nabavi. S obzirom na to da je ovo tijelo žalbene navode kojim žalitelj osporava valjanost referenci odabranog ponuditelja iz Popisa glavnih usluga ocijenilo neosnovanim i da je naručitelj pravilno ocijenio odabranu ponudu sukladno točki 5.3.1.3. dokumentacije o nabavi, žalbeni navodi ocjenjuju se neosnovanim.

Međutim, u okviru ovog žalbenog navoda žalitelj osporava i referencu Contacto bueno d.o.o., koju nije osporavao u prethodnim žalbenim navodima, a za koju navodi da je naručitelj trebao izvršiti dodatnu provjeru s obzirom da sam naziv ugovora ne ukazuje da je riječ o uslugama istim ili sličnim predmetu nabave. Kao što je ovo tijelo prethodno utvrdilo u Popisu glavnih usluga naveden je i „Ugovor o priključenju na Terrakom telekomunikacijsku mrežu i pružanje usluge SIP trunk“ za razdoblje 01.10.2022. do 31.10.2023. godine, druga ugovorna strana Contacto bueno d.o.o. Uzimajući u obzir činjenicu da naručitelj nije definirao što smatra uslugama sličnim predmetu nabave, te polazeći od toga da je predmet nabave pružanje javne govorne usluge u nepokretnoj komunikacijskoj mreži, najam opreme i nabava telefonskih aparata, koja je opisana kao telekomunikacijska usluga, te budući da žalitelj ne dokazuje da se predmetna usluga ne može smatrati sličnom predmetu

nabave, primjenom pravila o teretu dokaza, žalbeni navod je i u ovom dijelu ocijenjen neosnovanim.

Postupajući po službenoj dužnosti temeljem članka 404. ZJN 2016, a u odnosu na osobito bitne povrede postupka javne nabave iz članka 404. stavka 2. tog Zakona, ovo državno tijelo nije utvrdilo postojanje osobito bitnih povreda postupka javne nabave.

U skladu s prethodno navedenim, na temelju članka 425. stavka 1. točke 3. ZJN odlučeno je kao u točki 1. izreke ovog rješenja.

Žalitelj je postavio zahtjev za naknadom troškova žalbenog postupka u ukupnom iznosu od 74.110,00 eura. Sukladno članku 431. stavku 4. ZJN 2016, u slučaju odbijanja žalbe, žalitelj nema pravo na naknadu troškova žalbenog postupka pa je odlučeno kao pod točkom 2. izreke ovog rješenja.

UPUTA O PRAVNOM LIJEKU

Protiv ovog rješenja nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske u roku od 30 dana od isteka osmog dana od dana javne objave rješenja na internetskim stranicama Državne komisije za kontrolu postupaka javne nabave. Tužba se predaje neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom, odnosno dostavlja u elektroničkom obliku putem informacijskog sustava.

ZAMJENICA PREDsjednice

Nelica Vidić

